

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamista siten, että LEL-alan työeläkekassan toimintaan voisi kuulua myös maa-, vesi- ja talonrakennusosalta pääasiallisesti toimeentulonsa saavien työntekijöiden työterveystarkastusten seurantarekisterin pitäminen. Tähän kuuluisi rekisterin perustaminen, ylläpito sekä muita seurantarekisteriin liittyviä tehtäviä. Tästä aiheutuvat menot luettaisiin työeläkekassan hoitokuluiksi, jotka kaikki LEL-alojen työnantajat kustantaisivat.

Seurantarekisterillä pyrittäisiin parantamaan rakennusalan työterveyshuollon kattavuutta ja pitkäjänteistä työterveyshuoltoa sekä vähentämään päällekkäisiä työterveystarkastuksia. Ehdotettu lainmuutos liittyy rakennusalan työterveyshuollon tason ja kattavuuden parantamista selvittäneen työryhmän ehdotuksiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2001 alusta. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Työterveyshuoltolain (743/1978) mukaan työnantaja on velvollinen järjestämään kustannuksellaan työstä johtuvien terveysvaarojen ehkäisemiseksi työterveyshuollon työntekijöilleen terveydenhuollon ammattihenkilöitä ja palveluita hyväksi käyttäen

Työterveyshuollon palvelujen tuottajia ovat kunnalliset terveyskeskukset sekä tutkimus- ja hoitolaitokset, joilla on lupa työterveyshuoltopalvelujen antamiseen ja itsenäisesti toimivat terveydenhuollon ammattihenkilöt.

Työterveyshuoltoon kuuluu muun muassa terveystarkastusten järjestäminen määrätysissä ajassa työhön ottamisen jälkeen ja uusintatarkastusten järjestäminen määräajoin työsuhteen kestäessä.

Työterveystarkastuksia tehdään lain ja sen nojalla annettujen asetusten ja päätösten mukaisesti. Työterveystarkastusten tavoitteena on työhön liittyvien sairauksien ja oireiden ehkäisy, työntekijän toimintakyvyn edistäminen sekä toimivan työyhteisön ja turvallisen työympäristön kehittäminen. Terveystarkastusten tavoite ja sisältö voi vaihdella muun muassa sen mukaan, tehdäänkö tarkastus työhön sijoitettaessa vai työkyvyn tukemiseksi työsuhteen aikana. Sosiaali- ja terveysministeriön työnantajan velvollisuudeksi säädetystä sekä yrittäjän ja muun omaa työtään tekevän terveyshuollosta annetun päätöksen (1348/1994) mukaan työterveystarkastuksia tulee tehdä työntekijän terveydentilan seuraamiseksi sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja arvioimiseksi. Työterveystarkastukset erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä on tehtävä valtioneuvoston terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä annettua päätöstä (1672/1992) ja muita asiaa koskevia säädöksiä ja ohjeita noudattaen.

Lakisäateisten työterveystarkastusten lisäksi työterveyshuollossa voidaan tehdä vapaaehtoisia terveystarkastuksia eri syistä.

Työterveystarkastuksilla saadaan arvio työntekijän terveyden lähtötilanteesta toimenpiteiden ja seurannan pohjaksi. Antamal-

la terveystarkastuksen yhteydessä tietoa tyyppillisistä työssä olevista terveysvaaroista ja niiden torjumisesta voidaan osaltaan ehkäistä työntekijän alttiutta sairastua työssä. Työterveystarkastusten yhteydessä huomioidaan myös työkykyä ylläpitävä toiminta ja selvitetään kuntoutustarvetta ja kuntoutusmahdollisuuksia. Toisaalta terveystarkastuksilla voidaan seurata työntekijöiden terveydentilaa, tukea työkykyä ja parantaa työntekijöiden mahdollisuuksia oman työympäristönsä hallintaan.

Rakennusalalle ovat tyyppisiä lyhytaikaiset ja vaihtuvat työsuhteet. Rakennusalalla on myös yleistä aliurakointia, mikä merkitsee sitä, että samalla työmaalla on usein töissä samanaikaisesti monen eri työnantajan työntekijöitä, joiden työterveyshuolto on järjestetty vaihtelevasti. Lisäksi rakennusalalla on työtehtäviä, joihin liittyy erityinen sairastumisen vaara ja tehtäviä, joissa on perusteltua arvioida työntekijän terveydentilan ja työn vaatimusten pohjalta työhön sopivuus.

Osalle rakennusalan työntekijöistä työterveyshuolto on järjestetty hyvin ja osalta työterveyshuolto puuttuu kokonaan. Rakennusalalla työnantajien järjestämän työterveyshuollon sopimusten kattavuus vaihtelee tällä hetkellä 40—70 prosentin välillä eri työsuojelupiireissä, kun se esimerkiksi teollisuudessa on yleensä 80 prosentin tasolla. Työterveyshuollon kattavuus on alhainen erityisesti pienissä ja järjestäytymättömissä rakennusyrityksissä.

Kansaneläkelaitoksen työterveyshuoltotilastojen mukaan rakennusalan työterveyshuollossa terveydenhoitajat tekivät 34 terveystarkastusta 100 työntekijää kohti vuonna 1996. Vastaavasti kaikilla toimialoilla tehtiin 40 ja teollisuudessa 62 terveystarkastusta 100 työntekijää kohti. Lääkäriin suorittamia terveystarkastuksia oli rakennusalalla 100 työntekijää kohti 19 ja teollisuudessa 22.

Rakennusalan työntekijöiden ikäkehitys on samansuuntainen muun suomalaisen työikäisen väestön ikäkehityksen kanssa eli suuri osa rakentajista kuuluu suuriin ikäluokkiin. Rakentajien keski-ikä noudettaessa alalle on tarve saada myös nuoria työntekijöitä, jotta alan työvoiman tarve voitaisiin turvata myös tule-

vaisuudessa. Alan vetovoimaisuutta heikentävät kuitenkin rakennusalalla vallitsevat työolosuhteet ja terveyttä uhkaavat vaarateki-
jät.

Rakennusalan keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä on 57 vuotta ja keskimääräinen työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisikä on 52 vuotta. LEL-rakennusalalla myönnettiin 1697 työkyvyttömyyseläkettä vuonna 1997. Merkittävimmit syyt työkyvyttömyyseläkkeen myöntämiselle ovat olleet tuki- ja liikunta-elinsairaudet, mielenterveyden häiriöt sekä sydän- ja verisuonitaudit.

Sosiaali- ja terveysministeriön yhdessä työministeriön ja opetusministeriön kanssa käynnistämän Kansallisen ikäohjelman 1998—2002 tavoitteena on tukea ja edistää yli 45-vuotiaiden työelämässä pysymistä ja työhön palaamista. Työterveyshuollon ja työsuojelun toimenpiteillä on tärkeä rooli edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamisessa. Rakennusosalalle ominaiset lyhytaikaiset työsuhteet, liikkuva työvoima, vaihtuvat työolosuhteet ja työhön liittyvät tapaturma- ja muut terveysriskit asettavat työterveyshuollolle erityisiä vaatimuksia.

Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukainen työterveyshuolto on yksittäisten toimenpiteiden suorittamisen sijaan kokonaisvaltainen prosessi, joka sisältää myös toimenpiteiden toteuttamisen seurannan. Rakennusalan työterveyshuolto hoidetaan nykyisin valtaosin terveyskeskuksissa ja lääkäriasemilla. Lisäksi Suomessa on joitakin rakennusosalalle suuntautuneiden työnantajien omia tai heidän yhteisiä työterveyshuollon yksiköitä. Rakennusalan työterveyspalveluja annetaan noin 350 työterveysasemalla maan noin 1 100 yksiköstä.

1.2. Nykytilan arviointi

Rakennusalan työterveyshuollon tason ja kattavuuden parantamista selvittänyt työryhmä on muistiossaan (STM työryhmämuistioita 1999:18) muun muassa todennut, ettei rakennusalalla toteutettu työterveyshuolto kaikilta osin vastaa nykyisiä odotuksia ja tarpeita ottaen huomioon muun muassa työkykyä ylläpitävää toimintaa koskevan vaatimuksen ja työntekijän toimintakyvyn ja terveyden tutkimisen siten, että työntekijät py-

sisivät työelämässä mahdollisimman pitkään. Työryhmän mukaan työterveyshuollon kattavuus on alhainen erityisesti pienissä ja järjestäytymättömissä rakennusyrityksissä. Työryhmä on ehdottanut yhtenä toimenpiteenä tilanteen parantamiseksi rakennusalan työterveystarkastusten seurantarekisterin perustamista lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962, jäljempänä LEL) mukaisen LEL Työeläkekassan yhteyteen. Niissä tapauksissa, joissa terveystarkastukset on jo asianmukaisesti hoidettu, voidaan tarkastuksia ohjata siten, että päällekkäiseltä toiminnalta vältytään.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Rakennusalan työterveyshuollon tason ja kattavuuden parantamiseksi ehdotetaan, että LEL Työeläkekassan yhteyteen voitaisiin perustaa LEL:n (134/1962, LEL) soveltamisalan piiriin kuuluvien maa-, vesi- ja talonrakennusalojen työntekijöiden työterveystarkastusten seurantarekisteri. LEL Työeläkekassa hoitaisi rekisterin perustamistoimet ja sen ylläpidon sekä seurantarekisteriin liit-
tyviä muita tehtäviä. Näistä tehtävistä aiheutu-
vat kustannukset luettaisiin LEL Työeläke-
kassan hoitokuluiksi ja niistä vastaisivat
kaikki LEL-alojen työnantajat.

Rakennusalan työterveystarkastusten seurantarekisterillä pyritään ensisijaisesti parantamaan työterveyshuollon kattavuutta ja pitkäjänteistä terveysseurantaa sekä vähentämään päällekkäisiä työterveystarkastuksia rakennusalalla. Rekisterin on tarkoitus palvelulla sellaisia rakennusalan LEL-työntekijöitä, jotka hankkivat pääasiallisen toimeentulonsa rakennusalalta, sekä heidän työantaji-
aan. Työntekijän katsottaisiin hankkivan pääasiallisen toimeentulonsa LEL-rakennus-
alalta, kun hänen vuosityöansionsa kyseisistä
töistä olisivat vähintään 30 000 markkaa re-
kisterin aloittaessa toimintansa. Tämä tuloraja on pyritty asettamaan siten, että sen alle jäisivät pääsääntöisesti sellaiset henkilöt, joiden työskentely LEL-rakennusalalla kestää vain muutaman kuukauden. Tätä tulo rajaa tarkistettaisiin vuosittain sitoen se alle 65-
vuotiaiden TEL-indeksiin. Tulorajaa voitai-
siin tarkistaa myös silloin, jos havaitaan, että

se on liian korkealla tai matalalla. Näin määriteltynä rekisteriin kuuluisi vuoden 1998 tietojen pohjalta noin 65 000 rakennusalan työntekijää.

Rekisteri koostuisi työterveyshuollon antamista terveystarkastusilmoituksista sekä LEL:n työsuhderekisterieristä saatavista tiedoista. Rekisterissä olisi työntekijän henkilö- ja yhteystiedot sekä tiedot jo tehtyjen työterveystarkastusten ajankohdasta ja suorittajasta ja seuraavan terveystarkastuksen ajasta. Työntekijän terveydentilaa koskevia tietoja rekisterissä ei olisi.

Tarkoituksena on, että LEL Työeläkekassa voisi rekisterin avulla lähettää kuukausittain ilmoituksen niille rekisterin piiriin kuuluville LEL-rakennusalan työntekijöille, joiden työterveyshuollon asettama uusintatarkastus on täyttymässä. Samalla työntekijälle annettaisiin tieto niistä rekisteriin ilmoitetuista työterveyshuollon palvelujen tuottajista, joilla on työntekijää koskevaa tietoa. Näin työntekijän terveyden kehitystä voitaisiin työterveyshuollon puitteissa tarvittaessa seurata nykyistä paremmin. Harkittaessa sitä, onko työntekijä edelleen LEL-rakennusalan töissä, voitaisiin käyttää hyväksi LEL-työsuhderekisterin tietoja. Työterveystarkastusten seurantarekisterin avulla suoritettaisiin sopivin väliajoin, kuitenkin vähintään kerran kalenterivuodessa valvonta-ajo, jolla seurattaisiin työterveystarkastusten osalta tapahtuneita laiminlyöntejä ja lähetettäisiin kehotukset tai tiedustelut niille työntekijöille, joiden edellisen kalenterivuoden vuosityöansiot ovat olleet vähintään edellä mainitun alarajan suuriset, mutta jotka eivät ole vielä rekisterissä. Tällöin on kysymys sellaisista rakennusalan työntekijöistä, jotka eivät ole jostakin syystä käyneet työterveystarkastuksissa.

Työterveystarkastusten seurantarekisterin avulla LEL Työeläkekassa voisi salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä ilmoittaa työnantajalle hänen pyynnöstään tiedon työntekijän edellisen työterveystarkastuksen ajankohdasta ja työterveyshuoltopalvelujen tuottajalle pyynnöstä tiedon työntekijän edellisten työterveystarkastusten suorittajista. LEL Työeläkekassa päivittäisi rekisterin työterveystarkastuksen suorittajilta saaduilla tiedoilla. LEL Työeläkekassa voisi rekisterin avulla

tuottaa myös tilastotietoa työterveyshuollon toimivuudesta.

Kaikki LEL-työalojen työnantajat osallistuisivat työterveystarkastusten seurantarekisteristä LEL Työeläkekassalle aiheutuvien menojen kustantamiseen, koska kustannusten kohdentamisesta ainoastaan LEL-rakennusalojen työnantajien maksettavaksi aiheutuisi suhteessa kyseisiin kustannuksiin nähden huomattavia lisäkustannuksia ja tällainen toimenpide olisi muutenkin hankala toteuttaa käytännössä.

Esitys edellyttää muutoksia LEL:iin, jossa myös valtuutettaisiin LEL Työeläkekassa antamaan tarkempia ohjeita työterveyshuollon palvelujen tuottajille ja asianomaisille rakennusalan työnantajille ehdotettua rekisteriä koskevan toiminnan toteuttamiseksi.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetusta työterveystarkastusten seurantarekisteristä aiheutuisi kustannuksia LEL Työeläkekassalle, työterveyshuollon palvelujen tuottajille ja LEL-työnantajille.

LEL Työeläkekassan kustannuksiksi tulisivat rekisterin perustamisesta ja ylläpidosta aiheutuvat menot sekä LEL Työeläkekassasta lähtevän rekisteriin liittyvän ilmoitusliikenteen menot. Rekisterin perustamisesta LEL Työeläkekassalle aiheutuvat menot olisivat arviolta 3 miljoonaa markkaa ja rekisterin vuotuiset ylläpito- ja ilmoitusliikenteestä aiheutuvat menot olisivat noin 3 miljoonaa markkaa. Nämä menot luettaisiin LEL Työeläkekassan hoitokuluiksi, jotka kaikki LEL-työnantajat kustantaisivat riippumatta siitä, millä LEL-työalalla he toimivat.

Nykyisin LEL Työeläkekassan vuotuiset hoitokustannukset ovat olleet 100 miljoonan markan luokkaa. Vuoden 2000 osalta hoitokulujen on arvioitu olevan 113 miljoonaa markkaa. LEL Työeläkekassan hoitokulut katetaan LEL-vakuutusmaksutuloilla. Vuoden 2000 vakuutusmaksutulojen on arvioitu olevan noin 2,5 miljardia markkaa. LEL-rakennusalan vakuutusmaksut ovat noin kaksi kolmasosaa LEL Työeläkekassan vakuutusmaksutulosta. Siten ne LEL-työnantajat, jotka eivät toimi LEL-rakennusalalla, kustantaisivat noin kolmanneksen työterveystarkas-

tusten seurantarekisteristä LEL Työeläkekassalle aiheutuvista menoista eli noin 1 miljoonaa markkaa vuosittain, kun perustamiskustannuksia ei oteta huomioon.

Rekisteriin liittyvästä ilmoitusliikenteestä aiheutuisi jonkin verran menoja myös LEL-rakennusalojen työnantajille ja työterveyshuollon palvelujen tuottajille niiden LEL Työeläkekassalle antamista terveystarkastusilmoituksista ja näiden vaatimista mahdollisista tietokonejärjestelmien kustannuksista.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Valmistelu perustuu rakennusalan työterveyshuollon tason ja kattavuuden parantamista selvittäneen työryhmän ehdotukseen rakennusalan työterveystarkastusten seurantarekisterin perustamisesta. Valmistelun yhteydessä on kuultu LEL Työeläkekassan edustajia ja asian kannalta keskeisiä työmarkkinaosapuolia. Asia on ollut myös LEL Työeläkekassan hallituksen käsiteltävänä ja se on hyväksynyt nyt ehdotetut muutokset.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1.1. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki

1 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan LEL-työnantajan on kustannettava maa-, vesi- ja talonrakennusalan työntekijöiden työterveystarkastusten seurantarekisteriin liittyvistä tehtävistä työeläkekassalle aiheutuvat menot. Säännöksessä tarkoitettujen menot luettaisiin työeläkekassan hoitokuluiksi ja niiden rahoituksesta vastaisivat kaikki LEL-työalojen työnantajat.

2 §. Voimassa olevan 2 §:n mukaan työeläkekassa ei saa ottaa muita tehtäviä kuin pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Koska lakiin lisättäväksi ehdotetun 2 d §:n mukaan alan työeläkekassa voisi ottaa hoitaakseen myös työterveystarkastusten seurantarekisterin pitämisen, on säännöksen ehdotonta sanamuotoa muutettava. Pykälän 1 momentin viimeistä lausetta muutettaisiin niin, että siitä ilmenee mahdollisuus säätää asianomaisessa laisaa muitakin tehtäviä työeläkekassalle. Pykälän valtuussäännösten sanamuotoa tarkennettaisiin samalla niin, että asetuksen sijasta mainittaisiin valtioneuvoston asetus.

2 d §. Pykälä on uusi. Sen 1 momentin mukaan nykyisten tehtäviensä lisäksi työeläke-

kassa voi ottaa hoitaakseen maa-, vesi- ja talonrakennusosalta pääasiallisen toimeentulonsa saavien työntekijöiden työterveystarkastusten seurantarekisteriin liittyvät tehtävät. Lainkohdassa tarkoitettuja tehtäviä olisivat seurantarekisterin perustaminen ja ylläpitäminen ajanmukaisine tietoineen sekä rekisterinpitoon liittyvästä ilmoitusliikenteestä huolehtiminen.

Pykälän 2 momentin mukaan rekisteriin sovellettaisiin henkilötietolakia ellei LEL:ssä toisin säädetä. Lisäksi momentissa säädettäisiin siitä, mitä tietoja työterveystarkastusten seurantarekisteriin koottaisiin. Rekisteriin voitaisiin kerätä ja tallettaa työntekijän yhteystiedot, joita olisivat työntekijän henkilötunnus, nimi, ammatti ja yhteystiedot sekä tiedot tehtyjen työterveystarkastusten ajankohdasta ja niiden suorittajasta sekä myös seuraavan työterveystarkastuksen ajankohdan. Nämä tiedot koottaisiin rekisteriin työterveyshuollon antamien terveystarkastusilmoitusten perusteella ja LEL-työsuhderekisteristä saatavista tiedoista. Varsinaisia työntekijän terveydentilaa koskevia tietoja rekisteri ei sisältäisi.

Pykälän 3 momentin mukaan työntekijän tiedot poistettaisiin rekisteristä viimeistään työntekijän täyttäessä vanhuuseläkeiän.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin työeläke-

kekassan oikeudesta antaa salassapitosäännösten ja muiden tietojen antamista koskevien säännösten estämättä seurantarekisterin tietoja. Lainkohdan mukaan työeläkekassalla on oikeus pyydettyessä antaa maa-, vesi- ja talonrakennusalan työnantajalle tieto työntekijän edellisen työterveystarkastuksen ajankohdasta ja terveysthuollon palvelujen tuottajalle tieto työntekijän edellisten työterveys-tarkastusten suorittajista ja ajankohdista.

Pykälän 5 momentissa työeläkekassa valtuutettaisiin antamaan tarkemmat ohjeet työterveyshuollon palvelujen tuottajille ja maa-, vesi- ja talonrakennusalan työnantajille pykälässä tarkoitettua toimintaa varten. Kysymys olisi lähinnä teknisluonteisista ohjeista.

10 §. Pykälässä on säännökset työnantajan vakuutusmaksuvelvollisuudesta ja perusteista, joiden mukaan vakuutusmaksun suuruus on määrättävä, sekä vakuutusmaksujen rahastoimisesta. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan vakuutusmaksuprosenttia määrättäessä on otettava huomioon myös työterveystarkastusten seurantarekisterin pitämiseen liittyvästä toiminnasta työeläkekassalle johtuvat menot siten, että vakuutusmaksutulot riittävät myös mainitusta toiminnasta johtuvien tulevien menojen peittämiseen. Vastaavasti myös 3 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan seurantarekisterin pitämiseen liittyvästä toiminnasta työeläkekassalle aiheutuvat menot luettaisiin työeläkekassan muihin kuin eläketurvan järjestämisestä johtuviin menoihin.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

LEL:iin ehdotettu 2 d §:n 1 momentti edel-

lyttää työeläkekassan ohjesäännön sisältävän asetuksen (846/1975) 1 §:n 1 momentin, jossa säädetään LEL Työeläkekassan tehtävistä, muuttamista täydentämällä nykyistä säännöstä 2 d §:n 1 momentin mukaisella tehtävällä. Lisäksi LEL:iin ehdotetun 2 d §:n 4 momentin mukaan työeläkekassa antaisi tarkempia ohjeita työterveyshuollon palvelujen tuottajille ja LEL-rakennusalan työnantajille työterveystarkastusten seurantarekisteriä koskevan toiminnan toteuttamiseksi. Näissä ohjeissa on tarkoitus määrittellä muun muassa se tulo- ja rahoitus, jonka perusteella maa-, vesi- ja talonrakennusalan LEL-työntekijä otetaan työterveystarkastusten seurantarekisteriin mukaan, ja mitä ilmoituksia työterveyspalvelujen tuottajien ja asianomaisten työnantajien on kyseisten työntekijöiden osalta rekisteriä varten tehtävä.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 2001 alusta. Työeläkekassa voisi kuitenkin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin tarpeellisiin toimenpiteisiin jo ennen lain voimaantumista.

4. Säättämisjärjestys

Esityksen valmistelussa on otettu huomioon perustuslain 80 ja 124 §.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 1 §:n 1 momentti, 2 § sekä 10 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 1483/1995, 2 § laissa 1043/1999 sekä 10 §:n 2 momentti laissa 640/1966 ja 3 momentti laissa 391/1995, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 d § seuraavasti:

1 §

Työntekijälle, joka sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 13 vuotta, työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatila- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- tai talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turvetöissä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka valtioneuvoston asetuksella säädettävällä muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteeltaan sellaisia, on työnantajan kustannettava tämän lain mukainen eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille tämän lain mukainen perhe-eläketurva. Työnantajan on kustannettava lisäksi 2 d §:ssä säädetystä toiminnasta aiheutuvat menot tämän lain mukaan. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään.

2 §

Tässä laissa säädetyn eläketurvan järjestämisestä huolehtii kullakin 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuna alalla toimiva työeläkekassa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää, että kahta tai useampaa alaa varten muodostetaan yhteinen työeläkekassa taikka eläketurvasta jollakin alalla huolehtii työntekijäin eläkelaisissa (395/1961) tarkoitettua toimintaa harjoittava eläkelaitos. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön suostumuksella työ-

eläkekassa voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, jotka liittyvät muidenkin kuin tämän lain piirissä olevien työntekijöiden eläketurvan toteuttamiseen. Ellei tässä laissa toisin säädetä, työeläkekassa ei saa harjoittaa muuta kuin edellä tarkoitettua toimintaa.

Työeläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan valtioneuvoston asetuksella. Kahdelle tai useammalle työeläkekassalle voidaan antaa yhteinen ohjesääntö.

2 d §

Sen lisäksi, mitä 2 §:ssä säädetään, työeläkekassa voi ottaa hoitaakseen 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen maa-, vesi- ja talonrakennusalalta pääasiallisen toimeentulonsa saavien työntekijöiden työterveystarkastusten seurantarekisteriin liittyviä tehtäviä.

Työterveystarkastusten seurantarekisteriin sovelletaan henkilötietolakia (523/1999), ellei tässä laissa toisin säädetä. Seurantarekisteriin voidaan kerätä ja tallettaa 1 momentissa tarkoitettua työntekijästä seuraavat tiedot:

- 1) nimi, henkilötunnus ja ammatti;
- 2) yhteystiedot;
- 3) työntekijälle tehdyn työterveystarkastuksen suorittaja ja tarkastuksen ajankohta;
- 4) seuraavan työterveystarkastuksen ajankohta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua tietoa poistetaan rekisteristä viimeistään rekisteröidyn vanhuuseläkeiän täytyessä.

Työeläkekassalla on oikeus pyynnöstä antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä seurantarekisteristä tieto 1 §:ssä tarkoitetulle maa-, vesi- ja talonrakennusalan työnantajalle 1 momentissa tarkoitetun työntekijän edellisen työterveystarkastuksen ajankohdasta sekä työterveyshuollon palvelujen tuottajalle tieto työntekijän edellisten työterveystarkastusten suorittajista ja ajankohdista.

Työeläkekassa antaa tarkemmat ohjeet työterveyshuollon palvelujen tuottajille ja 4 momentissa tarkoitetuille työnantajille tässä pykälässä tarkoitettua toimintaa varten.

10 §

Vakuutusmaksuprosentti on määrättävä niin, että sen voidaan vakiosuuruisena pysytettynä todennäköinen korkokanta ja muut vakuutusteknilliset seikat huomioon ottaen olettaa tuottavan tulon, joka riittää eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen sekä 2 d §:ssä säädetystä toiminnasta aiheutuvien menojen peittämiseen, kuitenkin siten, että 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja menoja sekä muita työntekijäin

eläkelain 9 §:n perusteella annettavia korotuksia varten tarvittava maksutulon osa voidaan periä vasta sitten, kun näitä menoja eräänntyy maksettavaksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat työeläkekassan on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuvelkana, joka käsittää myös 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut menot siihen määrään asti kuin työeläkekassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen. Edellä 2 d §:ssä säädetystä toiminnasta aiheutuvat menot luetaan tämän momentin mukaisiin muista tarkoituksista johtuviin menoihin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2001.

Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Osmo Soininvaara*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 1 §:n 1 momentti, 2 § sekä 10 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 1483/1995, 2 § laissa 1043/1999 sekä 10 §:n 2 momentti laissa 640/1966 ja 3 momentti laissa 391/1995, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Työntekijälle, joka sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 13 vuotta, työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatila- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteeltaan aluksissa, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille perhe-eläketurva tämän lain mukaan. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään.

Ehdotus

1 §

Työntekijälle, joka sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 13 vuotta, työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatila- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- tai talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka *valtioneuvoston asetuksella säädetävällä* muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteeltaan aluksissa, on työnantajan kustannettava tämän lain mukainen eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille tämän lain mukainen perhe-eläketurva. *Työnantajan on kustannettava lisäksi 2 d §:ssä säädetystä toiminnasta aiheutuvat menot* tämän lain mukaan. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään.

2 §

Tässä laissa säädetyn eläketurvan järjestämisestä huolehtii kullakin 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla alalla toimiva työeläkekassa. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää, että kahta tai useampaa alaa varten muodostetaan yhteinen työeläkekassa taikka eläketurvasta jollakin alalla huolehtii työntekijäin eläkelain tarkoittamaa toimintaa harjoittava

2 §

Tässä laissa säädetyn eläketurvan järjestämisestä huolehtii kullakin 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla alalla toimiva työeläkekassa. *Valtioneuvoston asetuksella* voidaan kuitenkin säätää, että kahta tai useampaa alaa varten muodostetaan yhteinen työeläkekassa taikka eläketurvasta jollakin alalla huolehtii *työntekijäin eläkelaisissa*

eläkelaitos. Sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella työeläkekassa voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, jotka liittyvät muidenkin kuin tämän lain piirissä olevien työntekijöiden eläketurvan toteuttamiseen. Työeläkekassa ei saa harjoittaa muuta kuin edellä tarkoitettua toimintaa.

Työeläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella. Kahdelle tai useammalle työeläkekassalle voidaan antaa yhteinen ohjesääntö.

(395/1961) tarkoitettua toimintaa harjoittava eläkelaitos. Sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella työeläkekassa voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, jotka liittyvät muidenkin kuin tämän lain piirissä olevien työntekijöiden eläketurvan toteuttamiseen. *Ellei tässä laissa toisin säädetä*, työeläkekassa ei saa harjoittaa muuta kuin edellä tarkoitettua toimintaa.

Työeläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan *valtioneuvoston* asetuksella. Kahdelle tai useammalle työeläkekassalle voidaan antaa yhteinen ohjesääntö.

2 d §

Sen lisäksi, mitä 2 §:ssä säädetään, työeläkekassa voi ottaa hoitaakseen 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen maa-, vesi- ja talonrakennusalaalta pääasiallisen toimeentulonsa saavien työntekijöiden työterveystarkastusten seurantarekisteriin liittyviä tehtäviä.

Työterveystarkastusten seurantarekisteriin sovelletaan henkilöietolakia (523/1999), ellei tässä laissa toisin säädetä. Seurantarekisteriin voidaan kerätä ja tallentaa 1 momentissa tarkoitettusta työntekijästä seuraavat tiedot:

- 1) nimi, henkilötunnus ja ammatti;*
- 2) yhteystiedot;*
- 3) työntekijälle tehdyn työterveystarkastuksen suorittaja ja tarkastuksen ajankohta;*
- 4) seuraavan työterveystarkastuksen ajankohta.*

Edellä 2 momentissa tarkoitettut tiedot poistetaan rekisteristä viimeistään rekisteröidyn vanhuuseläkeiän täytyessä.

Työeläkekassalla on oikeus pyynnöstä antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä seurantarekisteristä tieto 1 §:ssä tarkoitetulle maa-, vesi- ja talonrakennusalan työntekijälle 1 momentissa tarkoitettun työntekijän edellisen työterveystarkastuksen ajankohdasta sekä työterveyshuollon palvelujen tuottajalle tieto työntekijän edellisten työterveystarkastusten suorittajista ja ajankohdista.

Työeläkekassa antaa tarkemmat ohjeet työterveyshuollon palvelujen tuottajille ja 4 momentissa tarkoitetuille työnantajille tässä pykälässä tarkoitettua toimintaa varten.

10 §

Vakuutusmaksuprosentti on määrättävä niin, että sen voidaan vakiosuuruisena pysyttynä todennäköinen korkokanta ja muut vakuutusteknilliset seikat huomioon ottaen olettaa tuottavan tulon, joka riittää eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen, kuitenkin siten, että 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja menoja sekä muita työntekijäin eläkelain 9 §:n perusteella annettavia korotuksia varten tarvittava maksutulon osa voidaan periä vasta sitten, kun näitä menoja eräänny maksettavaksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat työeläkekassan on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuvélkana, joka käsittää myös 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut menot siihen määrään asti kuin kassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

10 §

Vakuutusmaksuprosentti on määrättävä niin, että sen voidaan vakiosuuruisena pysyttynä todennäköinen korkokanta ja muut vakuutusteknilliset seikat huomioon ottaen olettaa tuottavan tulon, joka riittää eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen sekä 2 d §:ssä säädetystä toiminnasta aiheutuvien menojen peittämiseen, kuitenkin siten, että 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja menoja sekä muita työntekijäin eläkelain 9 §:n perusteella annettavia korotuksia varten tarvittava maksutulon osa voidaan periä vasta sitten, kun näitä menoja eräänny maksettavaksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat työeläkekassan on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuvélkana, joka käsittää myös 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut menot siihen määrään asti kuin työeläkekassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen. *Edellä 2 d §:ssä säädetystä toiminnasta aiheutuvat menot luetaan tämän momentin mukaisiin muista tarkoituksista johtuviin menoihin.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2001.

Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

